

NYT FRA MARK OG FORSØG

Forudbestilling af sorter til 2013

Af forsøgschef
Jens Nyholm
Thomsen

Til støtte for eventuel forudbestilling af frø til 2013 bringer vi, som i tidligere år, her et uddrag af resultaterne fra forsøgene 2011 samt foreløbige resultater fra forsøgene i år. I figur 1 er sorterne til forudbestilling rangeret efter det økonomiske udbytte, der er beregnet på baggrund af forsøgsresultaterne i 2011 og de nyligt aftalte ændringer i roepriser. Ændringerne i kornpriserne skønnes at påvirke DBII i opadgående retning og er derfor ansat til 4.000 kr/ha mod 3.600 kr/ha i beregningerne i december 2011. Sukkerprocenten i den økonomiske beregning justeret til et normalt niveau på 17,6 % af hensyn til at opnå det mest brugbare beslutningsgrundlag.

Bemærk, at **200 kr/ha forskel i frøprisen** svarer til 1,2 procentpoint på figuren. Koster Sabrina KWS 200 kr/ha mere end Pasteur i frø, vil Pasteur give 148 kr mere pr ha.

Resultaterne i *tabel 1* for fremspiring og stokløbning er opnået i forsøgene i 2012 og er foreløbige. Øvrige resultater er fra forsøgene i 2011.

Sygdomme

Sorterne mærket med RT er Rizomania Tolerante og kan sås overalt, hvor der ikke er angreb af nematoder. Endvidere er RT sorterne normalt lidt mere modstandsdygtige overfor angreb af Ramularia.

Foxtrot og SY Harpoon har ikke Rizomania tolerance og bør kun sås i marker, hvor der er sikkerhed for, at der ikke er angreb af Rizomania. Sorter med høj sukkerprocent og lavere pris for frø er fordelagtig at så i områder, hvor udgiften til transport er højere.

Stabilitet

Det er afgørende, at sorterne udviser høj stabilitet i egenskaberne. Udbyttestabilitet er forudsætningen for råvareforsyningen samt forudsætningen for det økonomiske udbytte på den enkelte bedrift. Udsving i frøkvalitet eller sortsegenskaber er helt uacceptabelt og kan kun opdaget ved at studere egenskaberne fra år til år meget grundigt og ikke se på gennemsnit over flere år. Gennemsnit over flere år i denne sammenhæng slører sorternes sande værdi, er en direkte trussel for at udhule sortspotential, herunder især stabilitet, udbytte og udbytteudvikling samt bevirker adgang til at markedsføre dårlige frø og sortsegenskaber foruden, at de er fagligt forkerte.

Sortskommissionen er meget opmærksom på, at der netop er stabilitet i sortsegenskaberne, da det er helt afgørende for dyrkningssikkerheden.

Nematoder

På arealer med angreb af nematoder,

Tabel 1. Forsøg 2012 - foreløbige resultater

			Fremspiring * 1000/ha		Stokløbere NB** 0/00	
			tidlig april	fuld juni	Special forsøg Uge 33	alm såtid Uge 32
			4 fs	5 fs	1 fs	3 fs
Sort	Firma					
Gennemsnit			58	96	0,5	2,5
Boogie	RT	Maribo Seed	68	97	0,8	10,3
Cactus ***	RT/NT	Maribo Seed	-	-	0,0	3,3
Comanche	RT/NT	SES-VanderHave	69	94	0,0	0,7
Foxtrot		Maribo Seed	66	97	1,3	3,6
Garrano	RT	SES-VanderHave	76	98	0,0	0,0
Isabella KWS	RT/Rzt	KWS	62	96	0,3	0,0
Pasteur	RT	Strube	77	99	0,2	0,6
Rosalinda KWS	RT/NE	KWS	57	100	0,0	1,5
Sabrina KWS	RT/NE	KWS	60	96	1,6	2,5
Stine	RT	SES-VanderHave	76	97	0,0	0,3
SY Harpoon		Syngenta Seeds	52	95	0,9	1,3
SY Stinger	RT	Maribo Seed	22	83	1,4	6,0
LSD			8	4	-	-
CV			10,1	3,0	-	-

* Værdierne for fremspiring er foreløbig beregning.

NB** Værdierne er foreløbige og tællingerne er ikke slut - de endelige forsøgsresultater vil derfor blive anderledes.

Der er stor usikkerhed vedrørende stokløbning 2012; værdierne skal vurderes med stor forsigtighed.

*** På grund af uegnet frøkvalitet af frø af sorten Cactus i sortsforsøgene vil udbytte og plantetal for sorten Cactus ikke bringes i resultaterne for sortsforsøg 2012.

somme sorter. En NE sort kan for eksempel være Sabrina KWS eller Rosalinda KWS. Det skal fortsat bemærkes, at vi i forsøgsvæsenet endnu har for få observationer til med sikkerhed at konkludere hvornår NE sorterne er tilstrækkelige til at modstå et givent nematodangreb i marken. Der er gennemført forsøg i perioden 2008 til 2011, og der henvises til NBR's beretning eller Oversigt over Planteavlfsforsøg, hvor resultaterne fra forsøgene kan findes. - Vi ved dog fra laboratorieforsøg, at der er forskelle på normalsorternes reaktionsmønster overfor nematodangreb.

Stokløbning

Stokløbningen i 2011 var høj i specialforsøget med tidlig såning og kan give en god indikation på følsomhed overfor

stokløbning.

Stokløbningen i 2012 i sortsforsøgene bliver på et meget højt niveau, muligvis det højeste nogensinde målt i sortsforsøgenes historie. Men vi kan desværre ikke gøre forsøgene op for alle resultater er indsamlede senere på året. I specialforsøget udviser Sabrina, SY Harpoon, Isabella, SY Singer og Pasteur alle relativ høj stokløbning i de første tællinger indtil i uge 27. I de almindelige

Tabel 2. Sorter til forudbestilling 2013. Værdierne er udregnet på baggrund af forsøgsresultater 2011

		2008	5 fs	2009	5 fs	2010	5 fs	2011	4 fs	Stabilitet **	Tillid til højeste udbytte ***	Sukker t/ha	Sukker %	Rod t/ha	Amino-N pr 100 g sukker	IV-tal pr 100 g sukker	Stokløbning o/oo tidlig såning	Stokløbning o/oo almindelige	sortsforsøg	Planter Tidlig tælling 50% fremspiring	Planter ved fuld fremspiring	Bladdække v høst	Topfriskhed ved høst	Renhedprocent	Højde over jorden i september	Variation i Højde	Rodfure Høst	Vaskbar Høst	Grene Høst	Rust i naturlig smitte 27/10	Ramularia naturlig smitte 24/10	kamuliana i ramularia smittet forsøg 31/8	Meldug i Ramularia smittet forsøg 20/9	
	Gns dyrkede relativ	100	100	100	100	100	100	100	100	3	-	2	3	2	4	3	2	4	3	4	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
*	Sabrina KWS RT	103	103	105	105	104	104	104	104	4	4	4	3	3	4	4	2	5	3	4	3	4	4	4	4	2	5	2	3	3	4	3	2	5
*	Pasteur RT	108	104	106	104	104	104	104	104	3	4	4	3	3	5	4	5	5	4	5	5	4	4	4	3	3	3	3	3	2	2	2	5	
*	Rosalinda KWS RT+NE	105	106	104	104	104	104	104	104	4	4	4	2	3	4	4	3	4	3	5	2	5	4	1	4	2	3	3	5	4	3	5		
*	Foxtrot	102	105	99	102	102	102	102	102	3	3	3	3	2	4	4	0	4	3	4	3	3	4	2	3	2	3	3	4	3	4	3	4	
*	Stine RT	100	104	103	102	102	102	102	102	4	3	3	3	2	5	4	3	5	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	3	4	2	3	4	
*	SY Harpoon	104	104	102	101	101	101	101	101	4	3	3	3	2	3	3	3	5	3	3	3	4	4	4	4	4	3	3	5	3	3	5		
*	Comanche RT+NT	93	99	97	98	101	101	101	101	3	1	2	3	2	4	4	4	0	4	4	4	4	4	3	4	2	3	4	4	2	3	1	2	5
*	Garrano RT		105	105	103	103	103	103	103	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4	4	5	4	3	4	2	4	4	4	2	4	3	3	4
*	Boogie RT		105	105	101	101	101	101	101	3	2	3	2	3	4	3	3	4	2	3	3	4	4	4	4	2	3	4	4	2	2	1	5	
*	SY Stinger RT		102	105	100	100	100	100	100	3	2	2	2	2	3	3	4	5	2	3	4	3	4	4	4	2	3	3	3	4	2	2	4	5
*	Isabella KWS RT+RcT		100	99	99	99	99	99	99	5	2	2	3	2	5	3	4	4	3	5	2	4	3	1	4	2	2	2	3	4	4	4	5	
*	Cactus RT+NT		102	102	99	99	99	99	99	3	1	2	3	2	4	4	3	5	4	5	4	3	3	3	3	3	4	4	2	3	2	2	4	

5: meget høj score, 4: høj score, 3: middel score, 2: lav score, 1: meget lav score, mindre end 1 er ikke acceptabelt uacceptabelt

Værdierne er matematisk udregnede

* Sorten tilbydes til 2012 og til forudbestilling til 2013

(*) Sorten tilbydes bestilling i februar, herfter udgår den

o Observationsort i 2012. Tilbydes i begrænset mængde før den endeligt vurderes

** Høj stabilitet betyder, at sorten har små udsving imellem årene

*** Tillid til højeste udbytte er udbytte i 2011 minus det udsving, der kan risikeres i negativ retning

5: meget høj score, 4: høj score, 3: middel score, 2: lav score, 1: meget lav score, mindre end 1 er ikke acceptabelt uacceptabelt
Værdierne er matematisk udregnede

* Sorten tilbydes til 2012 og til forudbestilling til 2013

(*) Sorten tilbydes bestilling i februar, herfter udgår den

o Observationssort i 2012. Tilbydes i begrænset mængde før den endeligt vurderes

*** Høj stbailitet betyder, at sorten har små udsving imellem årene

*** Tillid til højeste udbytte er udbytte i 2011 minus det udsving, der kan risikeres i negativ retning

dvs. i størrelsen mere end 500 – 1000 æg og larver/kg jord bør som udgangspunkt sås en nematodtolerant (NT) sort. Er det kun pletvise forekomster, som i mange marker, og som samlet dækker en

mindre del af arealet, kan det overvejes at anvende en NE sort, der i de få forsøg, der er udført indtil nu, har vist at have en lidt større modstandsdygtighed overfor angreb af nematoder end de mest føl-

sortsforsøg ses resultater fra tællinger indtil i uge 32.

Når stokløberne afluges er det en god rutine at observere, om det er en rigtig

stokløber med kraftig stok og meget få grene, eller om det er en vildtype, ofte tynd med flere forgreninger. Ligner stokløberne en vildtype, og står de i roerækken, kunne det måske tyde på en indkrydsning af vildtyper i opformeringsmarken.

Og det betyder i praksis, at det ikke er sikkert, at det forekommer året efter. I 2012 er der iagttaget en del stokløbere, der kommer som sideskud fra bladkransen. Det er ikke vildtyper. Vi har ikke været i stand til at bringe en god forklaring eller godtgøre en forskel imellem sorterne.

Strategi

Et sikkert højt økonomisk udbytte opnås med sorter, der har

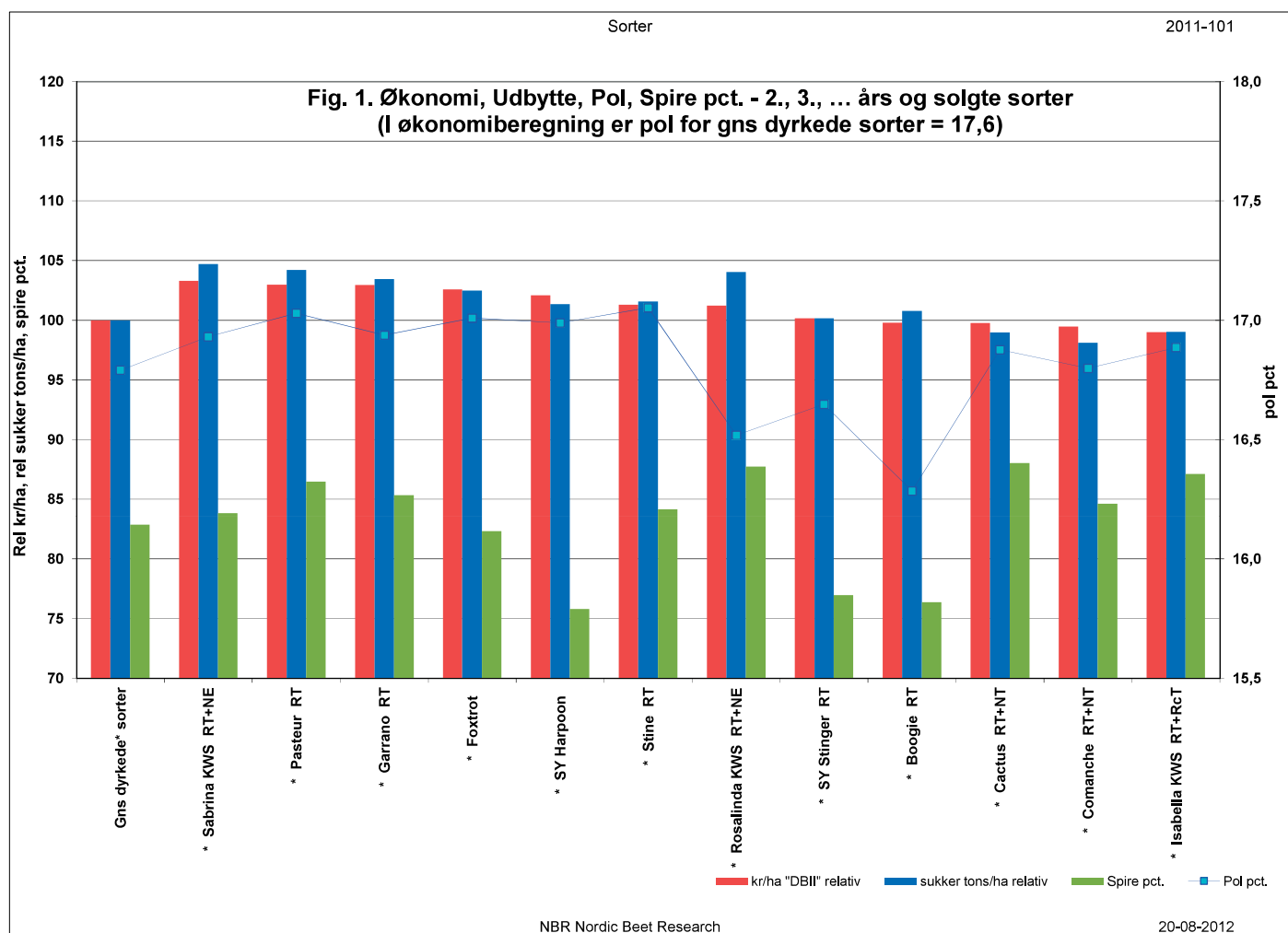
- et højt sukkerudbytte
- en høj udbyttestabilitet
- en høj renhedsprocent

Sorten bør tillige vise/besidde ensartet hurtig fremspiring på et højt niveau

- lav stokløbningstendens
- tolerance over for Rizomania på arealer med sygdommen
- tolerance over for nematoder på arealer med nematoder
- høj grad af tolerance over for Ramularia

Sorter der har høj stokløbningstendens, bør normalt ikke sås for tidligt. I forhold til årets forsøg er det endnu for tidligt at konkludere vedrørende enkeltsorter; men tallene kan måske anvendes som en lille indikation. – I 2012 har den kolde periode i slutningen af april og maj nok betydet en større stokløbning end normalt. Det kan ikke afhjælpes med en senere såning, men kun med sorter der har en lav stokløbningstendens.

NB: Der henvises for yderligere information til den faglige beretning fra NBR: ”Faglig beretning 2011” eventuelt på <http://www.nordicbeet.nu/> eller ”Oversigt over Landsforsøg 2011”. ■

Figur 1. Sorter til forudbestilling august/september 2012 rangeret efter økonomisk udbytte, der er beregnet på baggrund af forsøgsresultaterne i 2011 og nyligt aftalte ændringer i roeprisen. DBII på alternativ afgrøde er ansat til 4.000 kr/ha. Sukkerprocenten er i den økonomiske beregning justeret til et normalt niveau på 17,6 % og sukkertillægget udgør i den økonomiske beregning ca. 11 % af bruttoindtægten. Fremspring og udbytte er fra forsøgene 2011. Fremspiring 2012 fremgår af tabel 1. Er der 200 kr/ha forskel i udgiften til frø imellem 2 sorter svarer det til 1,2 procentpoint, der skal trækkes fra sorten med det dyreste frø. Det betyder der ikke er meget forskel imellem topsorterne.